

Profesor Zdzisław Machoń urodził się 26 września 1929 roku w Grodźcu. Jest absolwentem dwóch kierunków: farmacji na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Wrocławskiego oraz chemii Politechniki we Wrocławiu.

Od 1954 roku pracował w Katedrze Technologii Chemicznej Środków Leczniczych AM we Wrocławiu. W 1962 r. uzyskał stopień doktora nauk farmaceutycznych na podstawie pracy pt. „Synteza nowych pochodnych fenylopirydiny o przypuszczalnym działaniu farmakologicznym”. W 1969 r. na podstawie pracy pt. „Synteza nowych pochodnych izotiazolu” uzyskał stopień doktora habilitowanego z zakresu technologii środków leczniczych. W 1986 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego nauk farmaceutycznych. W tym samym czasie został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego na Wydziale Farmaceutycznym AM we Wrocławiu w Katedrze Chemii Organicznej.

Dorobek naukowy prof. Machonia jest bardzo obszerny i obejmuje ponad 90 prac naukowych doświadczalnych, 5 prac monograficznych, 51 patentów i zgłoszeń patentowych oraz ponad 30 komunikatów naukowych przedstawionych głównie na zjazdach zagranicznych.

W pierwszym okresie pracy zawodowej prof. Machoń zajął się analizą środków leczniczych w płynach ustrojowych w chemioterapii gruźlicy. Następnie skoncentrował się na syntezie związków o spodziewanej aktywności farmakologicznej. Pracował m.in. nad pochodnymi pirydiny, izotiazolu, pirymidiny, izoksazolu, pirazolu i bicyklicznych układów pirymidiny. Otrzymał szereg pirydylobenzylokarbinoli o właściwościach psychotropowych i przeciwnowotworowych. Następnie Profesor Machoń pracował nad pochodnymi izotiazolu, które wykazały właściwości przeciwzapalne, przeciwwirusowe i przeciwnowotworowe. Wykorzystując nowy układ perhydropirazylo(1,2-c) pirymidiny otrzymał związek o silnym działaniu na OUN, który znajduje się na etapie badań przedklinicznych. Efektem badań nad układem izoksazolu było kilka związków o silnym działaniu przeciwzapalnym i przeciwbakteryjnym. Profesor opracował metodę otrzymywania nowej grupy połączeń heterocyklicznych, którą otrzymał acetale i hemiaminale z izoksazolopirymidyno-4-onu – jedna z pochodnych o silnym działaniu immunostymulującym przeszła pozytywnie badania przedkliniczne i toksykologiczne. Badania nad chemią i właściwościami biologicznymi pochodnych izotiazolu doprowadziły do otrzymania p-etoksyfeniloamidu wykazującego bardzo silne działanie przeciwzapalne. Związek ten znajduje się w drugim etapie badań klinicznych. Za największe osiągnięcie Profesora można uznać otrzymanie p-chlorofeniloamidu kwasu 5- benzoiloamino-3-metylo-4-izotiazolokarboksyłowego (ITCL) wprowadzonego do leczenia jako oryginalnego polskiego leku przeciwwirusowego o nazwie Vratizolin. Badania pochodnych izotiazolopirymidiny przyniosły efekt w postaci związku o bardzo silnym działaniu przeciwnowotworowym (IP -10). Związek ten przeszedł badanie przedkliniczne, a jego wysoką aktywność potwierdził przeciwnowotworowy Ośrodek Badawczy w Bethesda USA, który zakwalifikował go do badań klinicznych.

Dorobek prof. Machonia obejmuje aż 51 patentów oraz ponad 20 opracowań nowych metod technologicznych dla przemysłu farmaceutycznego. Z powyższych opracowań korzysta krajowy przemysł farmaceutyczny produkując m.in.: Nefrecil, Perphenazinum, Mycotol, Triphenal, Heptaminol, Cyclonamine, Salicylan choliny..

Pan Profesor Machoń chętnie angażował się w działalność społeczną w organizacjach towarzystwach naukowych będąc członkiem wielu komitetów i towarzystw naukowych. W latach 1964-67 był sekretarzem Wrocławskiego Oddziału PTFarm i wiceprzewodniczącym

Zarządu Wrocławskiego Oddziału PTChem. a w latach 1983-86 pełnił funkcję przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału PTFarm. Profesor Machoń jest członkiem Komitetu Terapii i Nauki o Leku PAN, gdzie przez wiele lat pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Leku Syntetycznego i Projektowania Nowych Leków. W latach 1992 – 1998 był członkiem Rady Naukowej Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN. W 1991 roku został wybrany na członka Komitetu Badań Naukowych – Komisji Nauk Podstawowych, natomiast w 1997 został członkiem C.K. do spraw tytułów i stopni naukowych. Z kolei w latach 1987 – 1991 był członkiem Komitetu Nagród Państwowych.

Profesor Z. Machoń od początku zawodowej działalności angażował się w działalność organizacyjno-wychowawczą w swojej Alma Mater. Między innymi w latach 1976-1981 był prodziekanem Wydziału Farmaceutycznego, a latach 1979-1981 zastępcą dyrektora Instytutu Chemii i Fizyki AM. W latach 1981-87 pełnił funkcję Prorektora ds. Dydaktyki AM we Wrocławiu. Profesor Machoń prowadził zajęcia dla studentów Wydziału Farmaceutycznego z Technologii Chemicznej Środków Leczniczych i Technologii Ogólnej a także zajęcia z biosyntezy, chemii organicznej. Prowadził także wykłady monograficzne z chemii środków leczniczych i chemii związków heterocyklicznych. Pod Jego kierunkiem wykonano ponad 100 prac magisterskich. Prof. Machoń jest także promotorem 4 przeprowadzonych i zakończonych obronami przewodów doktorskich oraz opiekunem jednego przewodu habilitacyjnego. Poza tym pełnił rolę recenzenta ponad 20 prac doktorskich, 10 przewodów habilitacyjnych, 6 profesora nadzwyczajnego, 8 wniosków na tytuł profesora zwyczajnego.

Pan Profesor Machoń jest laureatem licznych nagród i odznaczeń, m.in. indywidualnej nagrody naukowej I stopnia PTChem., nagrody naukowej sekretarza naukowego PAN, nagrody Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. W 1999 roku otrzymał nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wybitne osiągnięcia naukowo-techniczne. Za całokształt swojej pracy prof. Z. Machoń odznaczony został wieloma odznaczeniami państwowymi i medalami resortowymi. W 1998 r. otrzymał godność Członka Honorowego PTFarm. Za szczególne zasługi i znakomite osiągnięcia w organizacji badań i wdrożeń w dziedzinie Chemii Medycznej i Farmacji otrzymał w 2004 roku Medal im. S. Binieckiego. Otrzymał także Medal „Zasłużony dla Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN” oraz Medal „Academia Medica Wratislaviensis Polonia”.